

Komentář k základním výsledkům SLDB 2021 ve Zlínském kraji

Výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2021 jsou opět zpracovány především podle místa obvyklého pobytu sčítaných osob. Údaje tak jsou srovnatelné se sčítáním v roce 2011, ale možnosti srovnávání s předchozími sčítáními jsou omezené.

Místo obvyklého pobytu je definováno jako místo, kde osoba převážně pobývá, tráví dobu svého každodenního odpočinku bez ohledu na dočasnou nepřítomnost, a kde je členem konkrétní domácnosti. Pro zahrnutí osoby do obvykle bydlícího obyvatelstva České republiky je rozhodující kritérium délky pobytu nejméně 12 měsíců, příp. úmysl dlouhodobého pobytu.

Výsledky sčítání 1961 až 2001 byly zpracovány podle **místa registrovaného pobytu (resp. v tehdejší terminologii podle místa trvalého pobytu)**, tedy podle pobytu úředně hlášeného, a to bez ohledu na to, kde občan skutečně bydlel nebo kde byl sečten.

Obyvatelstvo

Podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2021 žilo na území Zlínského kraje k rozhodnému okamžiku, tj. k 26. 3. 2021, celkem 564 331 obvykle bydlících osob. Proti zjištěnému **počtu obyvatel** ze Sčítání 2011 ubylo v kraji 15 613 obyvatel (2,7 %). Při Sčítání 2021 bydlelo v obcích a městech Zlínského kraje 5,4 % obyvatel České republiky. Registrovaný pobyt ve Zlínském kraji mělo 573 155 osob, tj. o 1,6 % více ve srovnání s počtem osob s obvyklým pobytem. Nejlidnatějším okresem Zlínského kraje byl Zlín (187 371 osob; 33,2 % populace kraje). Nejmenší počet i podíl obyvatel zaznamenal okres Kroměříž (102 140 osob; 18,1 % populace kraje). Ze správních obvodů obcí s rozšířenou působností žilo nejvíce obyvatel v SO ORP Zlín (98 142 osob; 17,4 %) a nejméně v Bystřici pod Hostýnem (14 615 osob; 2,6 % populace kraje). Nejvíce obyvatel evidovaly obce o velikosti 2 000 až 4 999 obyvatel (101 745 osob; 18,0 % populace kraje) a 20 000 až 49 999 obyvatel (99 966 osob; 17,7 %). Celkově tyto dvě velikostní skupiny obcí představovaly 35,7 % populace kraje. Početně nejslabší skupinu tvořily nejmenší obce kraje, tj. do 199 obyvatel, ve kterých žilo celkem 2 759 (0,5 %) osob. Nejmenší obcí Zlínského kraje se, dle počtu obyvatel, stal Hostějov na Uherskohradištsku (28 obyvatel). Nejlidnatějším bylo krajské město Zlín se 74 178 obyvateli.

Ve Zlínském kraji uvedlo obvyklé **bydliště v obci** svého **narození** 310 222 obyvatel, tj. 55,0 % ze zjištěných hodnot. Podíl tzv. rodáků vůči celorepublikovému průměru byl o 4,6 p. b. vyšší a mezi kraji zaznamenal po Moravskoslezském kraji druhou nejvyšší hodnotu. Za posledních deset let vzrostl podíl rodáků ve Zlínském kraji o 0,9 %. Největší relativní počet rodáků mezi obvykle bydlícím obyvatelstvem zaregistroval okres Vsetín (56,4 %) a nejmenší okres Kroměříž (51,0 %). V členění podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností zaznamenaly nejvyšší koncentraci rodáků Uherský Brod, v těsném závěsu Valašské Klobouky (oba 61,2 %), nejnižší koncentraci pak Otrokovice (47,4 %).

Cizí státní občanství ve Zlínském kraji uvedlo celkem 9 889 osob (1,8 % obyvatel se zjištěným občanstvím). Nejpočetnější zastoupení měly země EU mimo Česka, celkem 4 763 osob. Největší zastoupení z hlediska státního občanství podle zemí měli občané ze Slovenska (3 613 osob) a Ukrajiny (2 377 osob). Následovali občané z Vietnamu (835 osob), Polska (264), Ruska (223) a Německa (94). Republikový průměr osob s cizím státním občanstvím dosahoval výše 4,7 % a Zlínský kraj tak zaostal za celorepublikovým průměrem i většinou krajů (2. nejmenší podíl cizinců). Největšího podílu osob s cizím státním občanstvím ve Zlínském kraji dosahoval okres Zlín (2,1 % obyvatel se zjištěným občanstvím) a z hlediska velikostních skupin obcí krajské město Zlín (2,5 %). V obci Rudice na Uherskohradištsku uvedlo obvyklý pobyt 8,2 % obyvatel s ukrajinským občanstvím.

Z dat zjištěných ze Sčítání 2021 vyplývá, že ve Zlínském kraji žilo celkem 87 299 dětí ve věku 0 - 14 let, což odpovídalo 15,5 % celkové populace kraje a jednalo se o třetí nejnižší krajský podíl. Nejpočetnější **věkovou skupinou** byli obyvatelé ve věku 15 - 64 let v počtu 354 350 osob, tj. 62,8 % populace kraje. Počet obyvatel ve věku 65 a více let dosáhl ve Zlínském kraji celkem 122 682 osob, tj. 21,7 % populace kraje a představoval krajsky druhý nejvyšší podíl. Vůči ČR vykazoval kraj podprůměrné hodnoty v dětské složce obyvatelstva 0 - 14

let (o 0,6 p. b.) a ve skupině obyvatel 15 - 64 let (o 0,7 p. b.). Naopak věkově nejstarší skupina obyvatel 65 a více let v kraji převažovala oproti ČR (o 1,3 p. b.). Za desetileté období ve Zlínském kraji vzrostl počet dětí do 14 let o 5 032 (o 6,1 %) a rovněž počet obyvatel v nejstarší kategorii (65 a více let) o 26 284 (o 27,3 %). Naopak počet obyvatel nejpočetnější skupiny ve věku 15 - 64 let klesl o 45 592 osob (o 11,4 %).

Podle **indexu stáří** připadalo ve Zlínském kraji v době sčítání 140,5 osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku do 14 let. Republikový index stáří dosahoval hodnoty 127,0. Nadprůměrný index stáří se odrazil v mezikrajském porovnání, kdy Zlínský kraj měl druhý nejvyšší index stáří (po Královéhradeckém kraji). V rámci kraje byly nevyšší hodnoty tohoto ukazatele dosaženy v okrese Kroměříž (143,6) a v SO ORP Otrokovice (156,5). Naopak „nejmladší“ byly okres Vsetín (134,8) a SO ORP Vizovice (118,0). Z hlediska obcí v kraji zaznamenaly nejvyšší hodnotu indexu stáří obce Loučka (350,0) a Malá Bystřice (300,0).

V populaci Zlínského kraje převažovaly mírně ženy. I přes výraznější úbytek žen (o 3,4 %) než mužů (o 1,9 %) za posledních deset let, čítaly ženy 50,9 % populace kraje (287 185), což je o 0,2 p. b. více než činil celorepublikový průměr. 40,4 % obyvatelstva kraje podle **rodinného stavu** tvořily svobodné osoby. U mužů byl podíl svobodných 45,8 %, u žen 35,1 %. Obě kategorie se držely pod průměrem České republiky (47,8 % svobodných mužů a 38,1 % svobodných žen). Naopak nadprůměrné hodnoty (41,0 %) vůči celorepublikovému průměru (38,1 %) vykazovaly sezdané osoby (ženatí/vdané), přičemž po kraji Vysočina vykazoval Zlínský kraj nejvyšší hodnotu tohoto ukazatele v ČR. Oproti minulému sčítání v roce 2011 vzrostl počet rozvedených osob ve Zlínském kraji o 10 154 na 60 010. Největší rozdíl z hlediska pohlaví a rodinného stavu při Sčítání 2021 panoval u kategorie ovdovělých osob, kde ženy (36 363) byly zastoupeny pětkrát více než muži (6 883). Ve Zlínském kraji žilo 110 osob v registrovaném partnerství. Rozdíl mezi součtem za jednotlivé kategorie a celkovým počtem představovaly osoby s nezjištěným rodinným stavem a osoby s ukončeným registrovaným partnerstvím.

Navzdory klesající tendenci počtu osob, které absolvovaly střední školu bez maturity (včetně vyučených), se jednalo stále o nejpočetnější skupinu obyvatel podle **vzdělání**, celkem 164 718 osob, tj. 36,2 % z celkového počtu obyvatel ve věku 15 a více let se zjištěným stupněm vzdělání. Za posledních 10 let se naopak zvýšil podíl osob s vysokoškolským diplomem a v roce 2021 bylo ve Zlínském kraji celkem 74 338 absolventů vysokých škol (16,3 %). Úplné střední vzdělání s maturitou (včetně nástavbového a pomaturitního studia) dosáhlo 146 065 osob (32,1 %). Podíl absolventů středních škol bez maturity v České republice (32,9 %) byl oproti Zlínskému kraji nižší. Naopak podíl středoškoláků s maturitou na celorepublikové úrovni (32,8 %) vykazoval mírný nadprůměr vůči kraji. Rovněž podíl vysokoškolsky vzdělaných osob byl v celorepublikovém průměru (18,7 %) vyšší. Ve Zlínském kraji zaznamenal největší podíl obyvatel s dokončeným středním vzděláním (maturitou) okres Vsetín (33,1 %), za správní obvody ORP Valašské Meziříčí (34,0 %) a Zlín (33,6 %). Vysoké školy absolvovalo nejvíce obyvatel z okresu Zlín (18,3 %) a SO ORP Zlín (22,1 %).

Dle **ekonomické struktury** obyvatelstva se zjištěnou ekonomickou aktivitou představovalo pracovní sílu kraje (zaměstnané i nezaměstnané) 51,9 % obyvatel a vůči republikovému průměru (53,5 %) byla tato hodnota nižší. Mimo pracovní sílu bylo zahrnuto 48,1 % osob a vůči celorepublikovému průměru 46,5 % byla hodnota kraje vyšší. Z 269 184 obyvatel mimo pracovní sílu v kraji tvořili většinu nepracující důchodci (50,5 %) a žáci/studenti (29,1 %). Podíl zaměstnaných osob se za posledních deset let navýšil. V roce 2021 dosahoval úrovně 49,8 % z celkového počtu osob se zjištěnou ekonomickou aktivitou a proti průměru za Českou republiku (50,9 %) byl nižší. Největší podíl z 278 753 všech zaměstnaných obyvatel kraje tvořili zaměstnaní bez pracujících důchodců, žáků, studentů a osob na mateřské dovolené (84,8 %), dále následovali pracující důchodci (10,8 %), pracující žáci a studenti (3,6 %) a osoby na mateřské dovolené (0,8 %). Podíl nezaměstnaných osob dosahoval hodnoty 2,2 % z obyvatel se zjištěnou ekonomickou aktivitou. V porovnání s průměrem za celou republiku (2,6 %) vykazoval kraj nižší hodnotu. Ze Zlínského kraje byl nejvyšší podíl nezaměstnaných osob v okrese Vsetín (2,8 %) a nejnižší v okrese Uherské Hradiště (1,8 %). Ze správních obvodů ORP dosahoval nejvyšší podíl nezaměstnaných osob Vsetín (2,9 %) a nejnižší hodnotu zaznamenali v Otrokovicích (1,7 %).

Ze zaměstnaných osob se zjištěným **postavením v zaměstnání** jich většina pracovala jako zaměstnanci (84,5 %). Podíl osob pracujících na vlastní účet tvořil 14,2 % a 1,3 % představovali zaměstnavatelé. V České

republiky byl podíl zaměstnanců (83,9 %) a zaměstnavatelů (1,1 %) nižší než ve Zlínském kraji. Naopak osoby pracující na vlastní účet na republikové úrovni tvořily 15,0 %. Více než třetina bydlících v kraji, konkrétně 36,1 % ze všech zaměstnaných se zjištěným **odvětvím ekonomické činnosti**, pracovala v roce 2021 v průmyslu. Průměr Česka byl na úrovni 27,5 % a po Libereckém kraji měl Zlínský kraj největší podíl zaměstnaných v průmyslu. Naopak nejnižší hodnotu v mezikrajském porovnání měl Zlínský kraj v odvětvích dopravy a skladování (4,5 %) a veřejné správě, obraně a povinném sociálním zabezpečení (4,8 %). Ve Zlínském kraji pracovalo nejméně zaměstnaných osob (1,3 %) v odvětví peněžnictví a pojišťovnictví.

Mezi zaměstnané, žáky a studenty patřilo ve Zlínském kraji celkem 356 991 osob. Z celkového počtu 278 753 zaměstnaných pracovalo v jiné obci okresu 33,9 % (počítáno z osob se zjištěným místem pracoviště). Dalších 23,8 % zaměstnaných zaznačilo **místo pracoviště** na jiné adrese v obci obvyklého pobytu a 19,4 % na adrese obvyklého pobytu. Ve všech okresech Zlínského kraje pracovalo nejvíce zaměstnaných v jiné obci okresu. Nejvýraznější relativní počet zaznamenal okres Uherské Hradiště (38,4 %). Nejvíce pracujících na jiné adrese v obci obvyklého pobytu bylo v okrese Zlín (29,4 %) a největší podíl zaměstnaných na adrese obvyklého pobytu měl okres Vsetín (21,7 %). V okrese Kroměříž uvedlo nejvíce osob (13,0 %) místo pracoviště v jiném okrese Zlínského kraje. Nepracující žáci a studenti z více jak poloviny (55,3 %) studovali v obci obvyklého pobytu. Místo školy mimo obec obvyklého pobytu zaznačilo 43,4 % žáků a studentů.

Nejčastějším **dopravním prostředkem** se pro vyjíždějící do zaměstnání a do školy v kraji stal automobil, jak z pozice řidiče, tak spolucestujícího (53,8 % vyjíždějících se zjištěným dopravním prostředkem). Na republikové úrovni vyjíždějící využívali automobil méně než ve Zlínském kraji (o 2,4 p. b.). Nejvíce využívali automobil vyjíždějící z nejmenší velikostní kategorie obcí do 199 obyvatel (66,3 %). Městskou hromadnou dopravu (MHD) ve Zlínském kraji využívalo 7,9 % vyjíždějících, největší podíl byl, dle velikostní kategorie obcí, ve Zlíně (30,0 %). Dopravu pěšky zvolilo v kraji 14,8 %, autobus (kromě MHD) využívalo 13,4 %, jízdní kolo 5,3 %, vlak 4,2 % a motocykl 0,2 % vyjíždějících.

Otázka **národnosti** byla ve sčítání dobrovolná, proto vykazovala poměrně vysoký podíl nevyplněných odpovědí (29,7 %). Nejpočetnější národnostní skupinu (z obyvatel se zjištěnou národností) ve Zlínském kraji tvořila národnost česká (81,8 %), následovala národnost moravská (23,3 %). Z ostatních národností se přes jednoprocenní zastoupení dostala pouze slovenská (1,7 %). Součet podílů neodpovídá hodnotě 100 %, jelikož ve sčítání mohl každý uvést dvojí národnost. Osoby s uvedenou dvojí národností byly započteny u každé z nich. V České republice neodpovědělo na otázku ohledně národnosti 31,6 % obyvatel. Ze zjištěných odpovědí nejvíce dominovala národnost česká (89,1 %). Následovaly národnosti moravská (7,7 %) a slovenská (2,3 %).

Otázka **náboženské víry** patřila rovněž mezi dobrovolné. 28,7 % obyvatel na danou otázku neodpovědělo. K věřícím - hlásícím se k církvi, náboženské společnosti nebo směru - se ve Zlínském kraji hlásilo 155 475 obyvatel, tj. 38,6 %. Z toho nejvíce osob příslušelo, stejně jako před deseti lety, k římskokatolické církvi 102 833 osob (66,1 %). K věřícím - nehlásícím se k církvi, náboženské společnosti nebo směru - se přihlásilo 64 469 osob (16,0 %). Naopak odpověď bez náboženské víry zvolilo 182 575 obyvatel, tj. 45,4 %. Podíl osob bez náboženské víry se mezi sčítáními navýšil. I přes nárůst obyvatel bez náboženské víry vykazoval kraj nejnižší hodnotu v rámci České republiky. Republikový průměr činil 68,3 %. Zároveň byl Zlínský kraj regionem s nejvyšší mírou religiozity (54,6 %). Podíl věřících v České republice dosahoval 31,7 %. Mezi nižšími územními celky Zlínského kraje měl nejvyšší podíl věřících okres Uherské Hradiště (64,0 %) a SO ORP Valašské Klobouky (85,3 %). Naopak podíl osob bez náboženské víry byl nejvyšší v okrese Kroměříž (56,1 %) a v SO ORP Otrokovice (61,1 %).

Z celkového počtu 240 590 **žen** ve věku 15 a více let se zjištěným počtem živě narozených dětí, stejně jako v roce 2011, tvořily největší kategorii ženy s dvěma dětmi 108 170 žen, tj. 45,0 %. Počet bezdětných žen čítal 50 387 (20,9 %). Třetí nejvyšší zastoupení v kraji měly ženy s jedním živě narozeným dítětem, kterých bylo 36 790 (15,3 %). Významnější výsledky byly rovněž zaznamenány u žen se třemi dětmi - 35 811 žen (14,9 %). V krajském srovnání Zlínský kraj vykazoval po Vysočině druhý nejnižší podíl žen s jedním dítětem a vůči průměru za Českou republiku (18,6 %) zaostával. Naopak u žen se třemi dětmi měl, opět po kraji Vysočina, druhý nejvyšší podíl a předstihl celorepublikový průměr (12,3 %).

Domy

Domovní fond Zlínského kraje se od minulého sčítání v roce 2011 rozšířil o 5,4 tis. domů a k 26. 3. 2021 podle definitivních výsledků cenzu SLDB 2021 dosáhl počtu 147 205 domů. Z nich **obydlených** bylo 125 469 a obydlenost domů v kraji (85,2 %) byla vyšší než celorepublikový průměr (84,3 %). Nejvyšší podíl obydlených domů v rámci kraje vykázal okres Zlín (87,5 %), nejnižší okres Vsetín (82,8 %). Na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností se nejvyšší podíl obydlených bytů nacházel v SO ORP Otrokovice (89,8 %) a nejnižší, s odstupem 9,4 p. b., v SO ORP Vsetín (80,4 %).

Mezi obydlenými domy ve Zlínském kraji převažovaly **rodinné domy** z 92,5 %, což byla po Středočeském kraji druhá nejvyšší krajská hodnota. Republikový podíl představoval 87,6 %. Nejvyšší podíl obydlených rodinných domů se z pohledu okresů kraje nacházel v okrese Uherské Hradiště (94,6 %), z hlediska sčítacích obvodů obcí s rozšířenou působností v SO ORP Vizovice a SO ORP Uherský Brod (shodně 95,4 %). Obydlených **bytových domů** v kraji bylo téměř patnáctkrát méně než rodinných. Počet 7 763 obydlených bytových domů se na celkovém počtu obydlených domů ve Zlínském kraji podílel 6,2 %. Podíl bytových domů rostl se zvyšující se velikostní skupinou obcí podle počtu obyvatel. Nejvyšší zastoupení mezi okresy kraje měly obydlené bytové domy v okrese Zlín (7,7 %) a mezi sčítacími obvody obcí s rozšířenou působností v SO ORP Zlín a SO ORP Otrokovice (shodně 9,4 %). Počet 1 692 obydlených **ostatních budov** tvořil 1,3 % obydlených domů.

Ze zjištěných údajů o **vlastnictví** domu byly ve Zlínském kraji obydlené domy z 92,3 % ve vlastnictví fyzických osob. Současně se Středočeským krajem se jednalo o nejvýznamnější krajský podíl, republiková úroveň byla 88,3 %. Dále se ve Zlínském kraji ze zjištěných údajů o vlastníkově domu nacházelo 5,6 % obydlených domů ve spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek), 1,0 % ve vlastnictví jiné právnické osoby, 0,8 % ve vlastnictví obce či státu, 0,2 % ve vlastnictví bytového družstva a 0,1 % ve vlastnictví kombinace vlastníků. Z okresů kraje měl nejvyšší podíl obydlených domů ve vlastnictví fyzické osoby okres Uherské Hradiště (94,2 %), což korespondovalo s jeho nejvyšším podílem obydlených rodinných domů v kraji. Spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek) bylo nejvyšší v okrese Zlín (7,0 %); ten zaznamenal i nejvyšší podíl obydlených bytových domů.

Průměrným stářím 47,9 let patřil fond obydlených domů Zlínského kraje zároveň s krajem Středočeským k republikově nejmladším. Stáří obydlených domů v ČR bylo o 4,0 roky vyšší (51,9 let). Prvenství získal fond obydlených bytových domů Zlínského kraje průměrným stářím 50,1 let, o 8,3 let nižším než vykázala celorepubliková úroveň. V průměru o 2,3 roku méně než obydlené bytové domy měl fond rodinných domů kraje, který se nacházel o 3,3 roku pod celorepublikovým průměrem, a s 47,8 lety prezentoval spolu se Středočeským krajem nejnižší krajské stáří těchto domů. Z okresů Zlínského kraje se nejmladší obydlené domy nacházely v okrese Zlín (s průměrným stářím 46,6 let). Proti tomu se o 5,9 let vyšší a nejstarší zástavba obydlených domů vyskytovala v okrese Kroměříž (průměrné stáří 52,5 let). Také stáří obydlených bytových i rodinných domů bylo v okrese Kroměříž nejvyšší. Nejmladší zástavba obydlených bytových domů v kraji se nacházela v okrese Uherské Hradiště, v průměru nejmladší obydlené rodinné domy náležely okresu Zlín. Dle nižších územně správních celků měl nejmladší fond obydlených domů SO ORP Rožnov pod Radhoštěm (45,0 let), stejně jako obydlených rodinných domů (44,9 let). U obydlených bytových domů pak nejnižší stáří vykázal SO ORP Vizovice (39,7 let). Opakem byl SO ORP Kroměříž s nejvyšším stářím jak obydlených domů celkem (53,6 let), tak obydlených rodinných domů (53,8 let), a SO ORP Zlín s nejvyšším stářím bytových domů (54,3 let).

Průměrné stáří domů se pojilo s **obdobím výstavby či rekonstrukce**. Ze zjištěných údajů přibližně pouze jedna šestina (16,8 %) nejstarších obydlených domů ve Zlínském kraji spadala obdobím výstavby či rekonstrukce do roku 1945 a dříve, republikově přibližně čtvrtina (25,4 %). S uvedeným obdobím výstavby či rekonstrukce v letech 1946 - 1970 se v kraji sečetlo 23,2 % (v ČR pouze 16,1 %) a mezi roky 1971 - 2021 pak 60,0 % (v ČR 58,5 %) obydlených domů. Za desetileté období 2011 - 2021 bylo v ČR nově vystavěno či rekonstruováno a k 26. 3. 2021 obydleno 10,9 % (203,6 tis.) domů, ve Středočeském kraji až 15,5 %. Ve Zlínském kraji podíl 9,4 % znamenal čtvrtou nejnižší pozici a z počtu 11 508 domů územně spadala téměř pětina (19,5 %) do krajského města Zlín, 27,0 % do SO ORP Zlín a 39,4 % do okresu Zlín. Nejmenší zastoupení měly ve správních obvodech s rozšířenou působností Bystřice pod Hostýnem (2,1 %), Luhačovice (2,4 %), Valašské Klobouky (2,9 %), z okresních celků pak Kroměříž (14,5 %).

Převaha rodinných domů ovlivnila **strukturu obydlených domů** co do počtu bytů i nadzemních podlaží. Z obydlených domů, u kterých byl uveden počet bytů, bylo ve Zlínském kraji sečteno 71,4 % domů jednobytových, 22,3 % dvou a tříbytových, 4,0 % čtyř až jedenáctibytových a 2,3 % dvanáct a více bytových. Podle počtu nadzemních podlaží ze zjištěných údajů převládaly v kraji obydlené domy z 92,6 % jedno a dvoupodlažní, domů tří a čtyřpodlažních bylo 5,7 %, pěti a vícepodlažních 1,7 %.

Z hlediska zjištěného **materiálu nosných zdí** ve Zlínském kraji převažovaly z 86,5 % obydlené domy z kamene, cihel, tvárníc. Ze stěnových panelů bylo 3,3 % obydlených domů, z nepálených cihel 3,2 % a ze dřeva 2,7 %. Proti republikové struktuře měly v kraji nižší zastoupení jak obydlené domy ze stěnových panelů, tak z kamene, cihel, tvárníc (oba shodně o 1,5 p. b.). Podíl obydlených domů z nepálených cihel však převyšoval republikový průměr o 1,9 p. b. a ze dřeva o 0,5 p. b.

Z pohledu **technické vybavenosti** byl ze zjištěných údajů přípoj na kanalizační síť, jako způsob odvádění odpadních vod, vykázán u 66,8 % obydlených domů Zlínského kraje a nadprůměrný při srovnání 64,0 % v ČR. Nadprůměrný byl i způsob vytápění domů ústředním domovním topením, který v kraji uvedlo 72,2 % domů, přičemž republiková hodnota byla jen 68,0 %. Vybavenost výtahem (opět z uvedených údajů) dosáhla v kraji 1,4 %, v ČR 3,1 %.

Byty

K 26. 3. 2021 se ve Zlínském kraji sečetlo 274 838 bytů a bytový fond se od minulého sčítání v roce 2011 rozrostl o 22,4 bytových jednotek. Obydleno bylo 226 219 bytů a 82,3 % **obydlenost** se nacházela pod průměrem ČR (o 1,6 p. b.). V kraji převažovaly obydlené byty v rodinných domech (58,0 %), zatímco na republikové úrovni v domech bytových (54,3 %). V okresech kraje měl nejvyšší zastoupení obydlených bytů v rodinných domech okres Uherské Hradiště (68,8 %) a nejnižší okres Zlín (51,8 %). Mezi správními obvody obcí s rozšířenou působností měl nejvyšší podíl obydlených bytů v rodinných domech SO ORP Vizovice (75,8 %), který se výrazněji, o 33,3 p. b., lišil od nejnižšího podílu v SO ORP Otrokovice (42,5 %).

Z počtu obydlených bytů Zlínského kraje se zjištěným **právním důvodem užívání** se u více jak poloviny bytů (50,6 %) jednalo o byt ve vlastním domě, více jak čtvrtina bytů (26,3 %) se nacházela v osobním vlastnictví a každý osmý byt (12,5 %) byl nájemní/pronajatý. Republikově zaznamenaly nižší zastoupení obydlené byty ve vlastním domě (38,5 %) i byty v osobním vlastnictví (27,1 %), vyšší byl podíl nájemního bydlení (21,5 %).

Obydlený byt ve Zlínském kraji měl v průměru 4,2 **obytné místnosti** (s plochou 4 m² a větší, včetně kuchyně, pokud se jednalo o samostatnou místnost). Obdobný údaj vykázal Středočeský kraj a po Kraji Vysočina se ve Zlínském kraji jednalo o druhý nejvyšší počet. Obydlený byt v ČR disponoval 3,9 místnostmi. Ve Zlínském kraji byly obydlené byty (se zjištěným počtem místností) nejčastěji pěti a vícepokojevé (36,2 %), následovaly byty čtyřpokojevé (32,4 %) a přibližně pětina (21,0 %) bytů čítala tři obytné místnosti. Republiková struktura bytů se odlišovala vyššími podíly v kategoriích jedno až třípokojevých, resp. nižšími podíly čtyř, pěti a vícepokojevých bytů, přičemž nejvíce byly zastoupeny byty čtyřpokojevé před byty s pěti a více místnostmi. Na úrovni okresů kraje, resp. správních obvodů obcí s rozšířenou působností, se obydlené byty s maximálním počtem obytných místností nacházely v okrese Uherské Hradiště (4,5 místností), resp. v SO ORP Vizovice a Valašské Klobouky (4,7 místností). Nejnižší počty vykázal okres Zlín (4,1 místností), resp. SO ORP Otrokovice (3,9 místností).

Z hlediska průměrného počtu **osob bydlících v bytě** bylo sečteno nejvíce bytů obydlených pouze jednou osobou, a to jak na úrovni Zlínského kraje (31,3 %), tak ČR (35,7 %). Se zvyšujícím se počtem osob klesaly relativní počty bytů. Proti republikovému průměru byl ve Zlínském kraji podíl bytů obydlených jednou osobou (a mírně také dvěma osobami) nižší a převýšily ho až podíly bytů obydlených třemi a více osobami. V jednom obydleném bytě v kraji bydlelo průměrně 2,41 osob, což po Kraji Vysočina znamenalo druhou nejvyšší mezikrajskou hodnotu. Byt v ČR byl obydlen v průměru 2,26 osobami.

Z uvedených údajů o připojení obydlených bytů na plyn bylo zjištěno, že **plynem** z veřejné sítě disponovalo 73,4 % bytů Zlínského kraje, což byl pátý nejvyšší podíl v ČR, přičemž průměrná celorepubliková úroveň dosáhla 69,1 %. V zavedení **vodovodu** do bytu byl ze zjištěných údajů krajský podíl 99,3 % druhým nejnižším a republikový podíl dosáhl 99,5 %. Ústředním topením se v kraji (opět dle zjištěných údajů) vytápělo 90,6 %

obydlených bytů (v ČR 89,5 %). Primárním bylo ústřední vytápění s vlastním zdrojem v bytě (40,4 %), následovalo ústřední dálkové vytápění z teplárny nebo kotelny mimo dům (26,3 %) a ústřední domovní vytápění (23,8 %). Republikově se využívalo nejvíce ústřední dálkové vytápění (35,2 %) před ústředním vytápěním s vlastním zdrojem v bytě (34,4 %) a ústředním domovním vytápěním (19,9 %). Zemní plyn, jako nejčastější hlavní zdroj energie k **vytápění**, používalo ve Zlínském kraji (opět ze zjištěných údajů) 45,2 % obydlých bytů, což byl druhý největší podíl z hlediska krajů. Dalším nejčastějším hlavním zdrojem byla energie z kotelny mimo dům bez rozlišení paliva, kterou v kraji uvedlo 26,8 % bytů. Stejná situace byla i na celorepublikové úrovni, jen s nižším zastoupením zemního plynu (36,8 %) a vyšším podílem energie z kotelny mimo dům (35,9 %). V okresech Zlínského kraje nejvíce preferoval vytápění zemním plynem okres Kroměříž (64,2 %), nejméně okres Vsetín (26,8 %). Okres Vsetín se jako jediný v kraji vyznačoval převahou vytápění energií z kotelny mimo dům (34,6 %), jejíž nejvyšší zastoupení ovšem vykázal okres Zlín (37,2 %) a nejnižší okres Kroměříž (10,7 %). Ještě výraznějšími rozdíly se vyznačovaly správní obvody obcí s rozšířenou působností - od podílu 69,6 % bytů v SO ORP Kroměříž, využívající jako hlavní zdroj k vytápění zemní plyn, po podíl pouze 0,5 % bytů v SO ORP Vizovice, vytápěných energií z kotelny mimo dům.

Průměrná celková plocha obydlých bytů v přepočtu na 1 byt ve Zlínském kraji činila 95,0 m², o 7,4 m² více než v ČR, a po Středočeském kraji a Kraji Vysočina byla třetí nejvyšší. Podobně se o 0,8 m² nad republikovou úroveň nacházela **průměrná celková plocha obydlých bytů v přepočtu na 1 osobu**, jejíž velikost 38,8 m² se stala krajsky čtvrtou nejvyšší. Byty v rodinných domech v kraji byly v průměru o 55,0 m² (1,9 krát) větší než byty v bytových domech. Na úrovni okresů, resp. správních obvodů obcí s rozšířenou působností, byly obydlé byty s největší průměrnou plochou v kraji situovány v okrese Uherské Hradiště (resp. v SO ORP Vizovice), nejmenší v okrese Vsetín (resp. v SO ORP Otrokovice).

Domácnosti

Bytové domácnosti (BD) ve Zlínském kraji vzrostly od minulého sčítání v roce 2011 o 9,1 tis., resp. o 4,2 %, na výsledný počet 226 219. Procentuálně byly tvořeny z 95,5 % jednou, ze 4,1 % dvěma a z 0,4 % třemi a více **hospodařícími domácnostmi** (HD). Celkový počet HD v kraji dosáhl počtu 245 325. Zlínský kraj se vyznačoval jak nejnižším podílem bytových domácností s 1 HD, tak nejvyššími podíly bytových domácností se 2 a také 3 a více HD. Z hlediska nižších územních celků byla zastoupena bytová domácnost s 1 HD nejvíce v okrese Kroměříž (96,5 %) a SO ORP Kroměříž (96,7 %), se 2 HD pak v okrese Uherské Hradiště (4,8 %) a SO ORP Valašské Klobouky (6,1 %).

Ve struktuře hospodařících domácností Zlínského kraje převládal typ **rodinných domácností** (63,3 %). Mezi 155 266 rodinnými HD v kraji dominovaly počtem 150 510 domácnosti tvořené 1 rodinou zastupované manželskými páry (68,3 %), faktickým manželstvím (14,0 %), registrovaným i faktickým partnerstvím (0,1 %), také neúplnými rodinami s osamělou matkou (14,9 %) nebo s osamělým otcem (2,7 %). Z celkového počtu HD tvořených 1 rodinou bylo 56,3 % **bez závislých dětí**, což byl druhý nejvyšší podíl po Kraji Vysočina; proti republikové úrovni vyšší o 2,1 p. b. Na celkovém počtu HD v kraji byly **nerodinné domácnosti** jednotlivců zastoupeny třetím nejnižším krajským podílem (35,3 %). Z okresů kraje se jejich nejnižší podíl nacházel v Uherském Hradišti (32,6 %), nejvyšší v okrese Zlín (36,3 %). Počet HD se od minulého sčítání zvýšil o 15,6 tis., tj. o 6,8 %. Významnější změny ve struktuře se týkaly hospodařících domácností tvořených 1 rodinou s faktickým manželstvím, jejichž podíl vzrostl (o 7,4 p. b.), při poklesu hospodařících domácností s manželskými páry (o 5,4. p. b.). Zvýšil se také podíl nerodinných domácností jednotlivců (o 6,4 p. b.).

Hospodařící domácnosti ve Zlínském kraji byly tvořeny v průměru 2,3 osobami a v ČR 2,2 členy. V krajském srovnání se jednalo o třetí nejvyšší **průměrný počet členů** hospodařících domácností. Z hlediska **způsobu bydlení** jednoznačně nejvíce hospodařících domácností ve Zlínském kraji bydlelo v bytech (96,7 %) a jednalo se o krajsky čtvrtou nejvyšší, republikově nadprůměrnou úroveň (o 0,4 p. b.). Jen 3,1 % hospodařících domácností v kraji bydlelo mimo byty a pouhé 0,2 % v zařízeních.

Podrobnější analýza dat SLDB 2021 i dlouhodobého vývoje bude v analytické publikaci, která bude ve všech krajích vydána na konci října 2023.

